

Stórverkið hjá Zweig í meistarligari týðing

Knút Olsen hefur gjørt framúr týðing av verkinum *Heimurin, ið var* hjá Stefan Zweig, sum tók lívið av sær, tá ið hann hevði sent handritið til forleggjaran

Heimurin, ið var kann nú lesast í framúr føroyskari týðing

EYÐUN KLAKSTEIN

Tá ið Stefan Zweig í februar mánaði í 1942 hevði sent handritið til bókina *Heimurin, ið var* – endurminningar hjá einum evropeara til forleggjara sín, gjørdi hann enda á sær. Hann og konan Lotte drukku bariturát í mongdum, sum gjørdur av við tey.

Tá ið arbeiðskonan kom til arbeiðis gjørdist hon óttafull, tí hon helt seg hoyra okkurt higstr ella suff úr kamarinum hjá Zweig hjúnunum, sum ikki vóru á fótum. Hon fór eftir manninum, og tá ið tey síðan lótu kamarsdyrnar upp, funnu tey Stefan og Lotte Zweig lívleys í songini. Stefan Zweig lá á rygginum, muðurin eitt vet opin, meðan unga kona hansara hevði vent sær, hálvavegna lagt seg inn yvir mannin og tikið í hond hansara, áðrenn deyðin eisini hevur tikið hana. Lotte Zweig gjørdist bara tríati trý ára gomul, viðgítini maður hennara seksti.

Sama ár kom bókina *Heimurin, ið var* út, og hon stendur nú eftir sum høvuðsverkið hjá Stefan Zweig, sum í livandi lívi upplivdi at verið

ein tann mest lisni og umsetti rit-høvundurin í heiminum.

Flýddi frá dreyminum

Stefan Zweig var føddur í Wien 28. november 1881. Hann var av jødiskari ætt, og familjan var væl fyrri. Zweig hevði frá ungum árum – eins og nógvir av javnaldrunum – ein brennandi áhuga fyrri list, og í Wien, sum var ein evropeiskur miðdepil fyrri mentan, var nógv at uppliva og fáa íblástur frá. Tá ið Stefan Zweig á ungum árum fór at skriva, gjørdist skjótt greitt, at hann hevði serlig evni til tað, og við tíðini gjørdist hann ein av mest lisnu rithøvundum í síni tíð – og helst tann mest týddi av øllum.

Stefan Zweig vaks upp í friðartíð, og fá hugsaðu, at Evropa aftur kundi verða rakt av kríggi, men so komu tvey eirindaleys heimskríggj, sum gjørdur enda á tí Evropa, sum Stefan Zweig kendi og hámetti. Zweig upplivdi eisini, at hansara stórseljandi bókaverk vórðu bannað og brend, tá ið víðgongdar politiskar rørslur fóru at trampa í Týsklandi í 1930'unum.

Stefan Zweig flýddi til Onglands, har hann búði eitt skifti.

Knút Olsen hefur týtt Heimurin, ið var til føroyskt Mynd: Birgir Kruse

Síðani fór hann til USA, og haðani til Brasil, har hann livdi seinastu tíðina. Í Brasil fann hann nakað av arbeiðsfriði aftur, men útleigdin, tað knústa Evropa og frástøðan til sítt savn við bókum, handritum og tekningum gjørdur, at Stefan Zweig valdi at gera enda á sær – seta tað stóra punktumið.

Framúr týðing

Í bókini *Heimurin, ið var* greiðir Stefan Zweig frá lívi sínum. Hann romantiserar og idealiserar upp-vøksturin í 2000 ára gomla al-tjóðastórbýnum Wien í gamla keisararíkinum, har hann kendi seg tryggan. Hann droymir um eitt sameint Evropa uttan mörk, har frítt er at ferðast. Hansara hugur ferðast serliga um list og mentan,

og hann orkar ikki tankan um evropeiskt stríð og kríggj.

Heimurin, ið var er undurgangs-søga hjá Zweig og tí friðarlaga og siðmentaða Evropa, og bókina er ein kvøða til humanismuna, listina og tað opna Evropa. Bókina verður av onkrum kallað heimsins longsta sjálmorðsbræv.

Fyri jól kom í føroyskari týðing hjá Knút Olsen. Talan er um eina meistarliga týðing, sum við floygdum, greiðum og snøggum máli sigur søguna hjá Stefan Zweig á føroyskum. Bókina er ein málslig uppliving at lesa, samstundis sum sorgarsøgan hjá Zweig er hugtakandi. Knút Olsen hefur megnað framúr væl at seta føroysk orð á hugtøk og lýsingar, sum ikki eru so beint fram at flyta

í føroyskt mál. Knút hefur eitt fjølbroytt og livandi mál, sum tú sjáldan fært høvi at lesa. Hann brúkar stundum orð, sum ikki eru so vanliga at siggja í føroyskum tekstum, ivaleyst hefur hann eisini smíðað ymisk orðið til høvi, men samstundis fellir hann ongantíð fyrri freistingini at gera tað fløkt ella torskilt. Stefan Zweig kundi í grundini ikki fingið eitt betri føroyskt mál enn tað, sum Knút Olsen hefur givið honum.

Heimurin, ið var er slakar fimm hundrað síður, og Sprotin hefur givið út.